

Persoanele cu deficiențe de auz nu sunt auzite de stat

În Republica Moldova sunt doar opt interpreți licențiați pentru peste 3000 de persoane cu deficiențe de auz. Asociația Surzilor din Republica Moldova declară că din acest considerent membrii săi nu pot comunica eficient cu medicii, judecătorii sau lucrătorii sociali.

Ludmila Mura nu aude. De mică a simțit pe pielea ei cum e să trăiești cu această deficiență fizică în R. Moldova. De când este președinta filialei Chișinău a Asociației Surzilor este mai aproape de nevoile persoanelor cu deficiențe de auz.

Opt interpreți la 3000 de persoane

Cea mai mare problemă cu care se confruntă persoanele cu deficiențe de auz este lipsa de interpreți în instituțiile de stat. „La spital sau în judecătorii nu putem comunica cu medicii și, respectiv, judecătorii. Nici o instituție de stat din R. Moldova nu are un interpret care ne-ar putea ajuta”, susține Ludmila Mura.

Ala Bargan, interpret în cadrul Asociației Surzilor, spune că din cei opt specialiști licențiați în Moldova doi activează în mun. Bălți, iar alți șase – în Chișinău. „În celelalte raioane nu sunt interpreți calificați. Poate în unele localități sunt persoane care cunosc puțin limbajul semnelor...”, specifică interpreta.

Ludmila Mura spune că în mun. Chișinău sunt 1600 de persoane cu deficiențe de auz. Șase interpreți nu au cum face față solicitărilor tuturor membrilor Asociației.

Vasile Cușca, șeful Direcției Politice de Protecție Socială a Persoanelor cu Dizabilități din cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, ne-a spus că în R. Moldova sunt peste 3000 de persoane cu deficiențe de auz. „Nu cred că este necesar ca fiecare instituție să aibă în state un interpret calificat. Persoanele cu deficiențe de auz, de regulă, comunică în scris cu alte persoane și doar în situații excepționale se recurge la ajutorul interpretului. În caz de necesitate, instituțiile de stat sau private solicită un interpret de la Asociația Surzilor”, a mai spus Vasile Cușca.

Natalia Babici, managerul oficiului central al Asociației Surzilor, spune că în Republica Moldova nici o instituție de învățământ nu pregătește specialiști interpreți pentru persoanele cu deficiențe de auz. „Majoritatea interpretelor noștri sunt copiii persoanelor cu deficiențe de auz, care au urmat cursuri de perfecționare la Centrul de Instruire a limbajului semnelor din Moscova”, menționează doamna Babici.

CONSTANTIN ȚURCANU, ex-consilier prezidențial, și NATALIA BABICI, managerul oficiului central al Asociației Surzilor la aniversarea a 70 de ani de la înființarea organizației

Discriminați la ei acasă...

Ludmila Mura afirmă că în mun. Chișinău sunt persoane cu deficiențe de auz țintuite la pat. Deseori ele nu se pot înțelege cu lucrătorii sociali care le vin în ajutor. „De multe ori persoanele bolnave acuză că nu beneficiază de servicii calitative la domiciliu. Lucrătorul social nu cunoaște limbajul semnelor, iar uneori, din cauza problemelor de sănătate, persoanele cu deficiențe de auz nu pot scrie”, specifică Ludmila.

Eugenia Ceban, șefa Direcției Generale de Asistență Socială din Chișinău, confirmă că în mun. Chișinău nu există niciun asistent sau lucrător social care să cunoască limbajul semnelor. „Am solicitat instituțiilor superioare de învățământ care pregătesc specialiști în domeniul asistenței sociale să introducă o disciplină opțională pentru studenții care doresc să învețe limbajul persoanelor cu deficiențe de auz sau de văz. Nu cred că problema va fi soluționată în viitorul apropiat. Pentru asta e nevoie de schimbat programul de studii în instituțiile superioare de învățământ în domeniu”, menționează Eugenia Ceban.

...și în troleibuz

Ludmila Mura spune că unele persoane cu deficiențe de auz nu beneficiază de inlesniri pentru călătorie în transportul public. Natalia Babici spune că în capitală sunt doar 250 de persoane cu deficiențe de auz care beneficiază de indemnizații pentru călătoriile cu troleibuzul, cu toate că în oraș sunt circa 1000 astfel de persoane. „Cei care au gradul trei de invalidi-

REPREZENTANȚI AI ASOCIAȚIEI SURZILOR din Republica Moldova și ai Centrului de Instruire a Limbajului Semnelor din Moscova, la un curs de perfecționare

tate nu beneficiază de aceste servicii. Credem că aceste persoane sunt discriminate”, afirmă Natalia Babici.

Potrivit Regulamentului privind modul de stabilire și de plată a compensațiilor nominative pentru unele categorii de populație și alocarea de mijloace financiare suplimentare, nu toate persoanele cu grad de invaliditate beneficiază de indemnizații. „Compensații nominative pentru călătoria în transportul urban în comun în mun. Chișinău primesc următoarele categorii de populație: invalizii de gradul I și II, indiferent de cauza invalidității; invalizii din copilărie de gradul I și II; copiii invalizi până la 16 ani; persoanele care însoțesc un invalid de gradul I sau un copil invalid”, se spune în Regulament.

Lilia ZAHARIA

„LINIA VERDE” pentru persoanele cu deficiențe de auz

Persoanele cu deficiențe de auz din R. Moldova care au fost discriminate se pot adresa la filialele Asociației Surzilor din Republica Moldova:

- **Filiala Teritorială Chișinău:** orașul Chișinău, str. V. Alecsandri 1, tel.: (022) 73-11-90
- **Filiala Teritorială Centru:** orașul Călărași, str. M. Eminescu 33, tel.: (244) 2-28-78
- **Filiala Teritorială Nord:** orașul Bălți, str. Sciușev 2, tel.: (231) 2-23-44
- **Filiala Teritorială Sud:** orașul Cimișlia, str. Livezilor 17, tel.: (241) 2-57-27

DICTIONAR JURIDIC

Instigare la discriminare – orice acțiune prin care o persoană încurajează, îndeamnă, promovează, fie în scris sau verbal, comportamente care au drept scop discriminarea unei altei persoane sau a unui grup de persoane în baza oricărui criteriu interzis de lege, prevăzute în Convenția Europeană a Drepturilor Omului cât și în Constituția Republicii Moldova.

Grupuri vulnerabile – persoane cu venituri modeste sau care trăiesc sub limita minimă a sărăciei.

Victimizare – orice acțiune sau măsură la care recurge persoana sau instituția pentru a se răzbuna pe victima care a depus plângere privind discriminarea sa.

Linia Nediscriminare 0-8003-8003

Coaliția Nediscriminare a lansat **Linia Nediscriminare**, pentru a oferi consiliere și asistență juridică persoanelor supuse discriminării. Orice persoană poate apela gratuit la numărul **0-8003-8003**. Operatorii - juriști cu experiență vor consulta victimele pe marginea problemelor invocate și vor oferi informații despre instituțiile competente pentru a interveni în aceste cazuri.

Totodată, în cazuri grave de încălcare a drepturilor persoanelor discriminate sau a celor din grupurile minoritare, victimele vor fi asistate/reprezentate de juriști în instanța de judecată.

Dacă situațiile sesizate nu constituie cazuri de discriminare, dar este vorba despre încălcarea drepturilor omului, acestea sunt redirecționate spre juriști specializați în domeniu.

Linia Nediscriminare este activă de **luni până vineri**, între orele **09:00-17:00**.

Dacă aveți și alte întrebări de ordin juridic sunați la (022) 22-09-96

ÎNTREBARE: Ce pedeapsă poate primi un cetățean care a bătut o persoană cu dizabilități?

Iulia Ciubotaru, Ungheni

RĂSPUNS: Pedeapsa depinde de leziunile corporale suferite de victimă. Dacă leziunile sunt ușoare, răspunderea va fi contravențională în conformitate cu art. 78 din Codul contravențional (amandă de la 200 până la 400 lei sau arest contravențional de la 5 până la 15 zile). Dacă leziunile corporale sunt medii și grave, atunci agresorul va purta răspundere penală conform art. 151 sau 152 din Cod penal (închisoare de la 3 la 15 ani). Faptul că victima este persoană cu dizabilități poate avea importanță la calificarea acțiunilor agresorului în vederea creșterii pedepsei penale. Art. 77 din Codul penal prevede circumstanțe agravante la comiterea infracțiunii printre care sunt: săvârșirea infracțiunii din motive de ură socială, profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei care se datorează dizabilității. În limbajul drepturilor omului infracțiunile comise asupra unei persoane din motiv că este cu dizabilități sau că face parte dintr-un grup etnic minoritar, sau pentru că este femeie, om în vârstă etc., se numesc „crime de ură” și atrag pedepse mai aspre.

ÎNTREBARE: Ce riscă o persoană dacă numește intenționat o altă persoană cu deficiențe de auz cu calificativul „surd”?

Ion Mardari, Chișinău

RĂSPUNS: Cuvântul „surd” nu este unanim acceptat de societate ca fiind injurios, de aceea utilizarea lui nu atrage vreo răspundere. Cu toate acestea, adresarea către persoană sau despre persoana cu deficiențe de auz cu calificativul „surd” rămâne a fi nepoliticos și trebuie evitat într-o discuție civilizată.

ÎNTREBARE: Ce presupune discriminarea indirectă? Cum poți demonstra în instanța de judecată că o persoană a fost discriminată indirect?

Tudor Postu, Cantemir

RĂSPUNS: Discriminarea indirectă presupune existența unei norme de drept din lege, hotărâre de guvern, instrucție etc., care, deși are un limbaj neutru, prin aplicarea în practică duce la discriminarea unui grup de persoane în baza unui criteriu interzis. Ceea ce ține de probatoriu, trebuie de înțeles că în fiecare caz aparte va fi nevoie de diferite probe pentru a demonstra discriminarea indirectă. Minimum e necesar de arătat care normă de drept duce la discriminarea unui grup de persoane, care este acest grup, care este criteriul interzis posedat de grup și în ce constă tratamentul diferențiat și mai puțin favorabil. Cazurile de discriminare indirectă sunt complexe, de aceea vă sfătuim să vă adresați avocaților care lucrează în domeniul nediscriminării pentru a primi o consultație individuală și profesionistă.